

Codi: 104698
Crèdits: 6
Caràcter: FORMACIÓ BÀSICA
Matèria: FILOSOFIA
Curs: PRIMER
Semestre: PRIMER
Equip docent: Ester Jordana & David Gràcia
Hores de dedicació: 150h
Hores lectives: 75h
Hores autònomes: 75h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria és de formació bàsica i de metodologia teòrico-pràctica. S'entén la pràctica, llavors, com una dimensió articulada amb les de teories, praxis i poiesis, tant en relació amb les situacions, processos i contextos que s'aborden i en els quals aquesta articulació es dona, com en relació al propi context pedagògic d'aprenentatges, activitats i producció de textos i exercicis diversos. Sobre la base d'això, l'objectiu general de la matèria és introduir als/les alumnes en la pràctica i experiència del pensament crític, situat i contextual en, per a i a través de les arts i els dissenys.

En les dues assignatures que componen la matèria, s'aborden qüestions, sabers i pràctiques amb la fi d'assenyalar i pro lematitzar aquells elements culturals, sociopolítics, materials i ideològics que travessen el camp de les arts i els dissenys. Per a això, es té en compte l'articulació entre els eixos diacrònic i sincrònic que habilita una anàlisi crítica. En l'eix diacrònic, es tracta d'abordar genealògicament els processos i dinàmiques a través de les quals es poden rastrejar aquests elements fins al present, atenent especialment al marc històric i sociocultural de la Modernitat. En l'eix sincrònic, articulat efectivament amb l'anterior, es tracta d'aportar recursos i criteris per pensar críticament tots aquests elements en el nostre present, atenent a la seva complexitat i a la seva dimensió multiseccular (del local al global).

Amb tot això, es potencien les eines amb les quals el/la alumne/a construirà la bastida teòrica i conceptual pròpia que ha d'acompanyar els processos del seu treball com a investigador en les arts i els dissenys de forma crítica i situada, fent-ho des d'un present dinàmic i complex.

Assignatures de la matèria:

INTRODUCCIÓ AL PENSAMENT EN ARTS I DISSENY

PENSAMENT I CONTEXT EN ARTS I DISSENY

INTRODUCCIÓ AL PENSAMENT EN ARTS I DISSENY.

Introducció al pensament en arts i disseny forma part de les assignatures de l'Àrea de Teoria que ofereixen des del primer curs les eines amb les quals cada alumne/a ha de construir la bastida teòrica i conceptual que ha d'acompanyar el seu processos de treball com a investigador/a en el camp de les arts i el disseny. El seu caire introductor posarà a l'abast dels/les alumnes el plantejament que en el grau es fa de la teoria, especialment pel que fa a l'articulació efectiva entre teoria i pràctica, d'una banda, i teoria i context, de l'altra. En l'assignatura s'hi articulen tres eixos principals al voltant del pensament en arts i disseny: genealògic (d'on venen, com es formen els discursos i pràctiques que assenyalen), conceptual (què són i com es formen i treballen els conceptes que hi ha en aquests discursos i pràctiques) i pràctic-aplicat (com s'insereixen efectivament en la realitat pràctica i amb quins efectes). L'assignatura contempla, d'una banda, mètodes orientats a un cert estranyament dels/les alumnes respecte a determinats hàbits acadèmics adquirits (de lectura, escriptura, anàlisi, etc.) i, d'altra banda, exercicis de posicionament en relació a les qüestions que es van tractant i en relació al propi context. En tot cas, l'articulació de mètodes i continguts diversos apunten a una primera obertura conceptual i teòrica del camp de les arts i els dissenys en un grau eminentment transdisciplinari.

OBJECTIUS

Genèrics:

- Introduir-se en el plantejament teòric del grau, atenent especialment a l'articulació teoria-pràctica i teoria-context.
- Desenvolupar les capacitats de lectura i d'escriptura a partir del propi posicionament en relació a les qüestions tractades.
- Desenvolupar un esperit crític sobre la realitat social i cultural.

Bloc 1: Estranyament

- Valorar críticament la dimensió històrica del present a partir de recursos genealògics en el camp del pensament de les arts i el disseny.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

- Analitzar com la realitat social i cultural constitueixen un eix fonamental en la transformació de les pràctiques en arts i disseny
- Valorar el treball dels conceptes com a eina de recerca i crítica en el desenvolupament de propostes pròpies.

Bloc 2: El treball dels conceptes: constel·lacions conceptuals en el camp de les arts i el disseny

- Conèixer i analitzar la dimensió sociohistòrica i complexa de conceptes clau en el camp de les arts i els dissenys.
- Establir relacions conceptuals en el camp de les arts i el disseny.
- Emprar els conceptes, arguments i idees pròpies del camp de les arts i el disseny.

Eixos transversals:

- Conèixer i emprar mètodes i tècniques d'anàlisi i reflexió
- Desenvolupar estratègies de lectura i escriptura com a eines d'anàlisi i expressió.

COMPETÈNCIES

E02. Analitzar i relacionar teories, conceptes i sabers de les diverses àrees de coneixement (socials, científiques, de les arts i dels dissenys).

E03. Llegir, escriure i parlar de forma posicionada i crítica en i des dels entorns de treball de les arts i els dissenys, i emprar aquests recursos com un factor de construcció personal.

E04. Analitzar el context sociocultural contemporani, en permanent transformació, i implicar-se en ell des del treball propi en el camp de les arts i/o els dissenys.

E05. Distingir, jerarquitzar i relacionar críticament continguts formals, dades, documents, conceptes i arguments implicats en el treball propi, emprant recursos apropiats (constel·lacions conceptuals, gràfics relacionals, bancs de referències...).

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

T01. Escoltar activament valorant les aportacions alienes per a la construcció dels propis posicionaments.

T03. Gestionar eficientment el temps i els recursos.

T04. Exercir el posicionament personal i les capacitats crítiques i autocrítiques en processos de transformació del context.

T05. Comunicar i expressar-se eficaçment, tenint en compte el destinatari i el mitjà.

T06. Treballar de forma col·laborativa, multidisciplinària i transdisciplinària.

RESULTATS D'APRENENTATGE

RA1 (E02.1). Identificar genealogies conceptuals i discursives de la Modernitat en el context present.

RA2 (E03.1). Practicar col·lectivament la lectura horitzontal i col·laborativa de textos teòrics, tant per a l'aprofitament propi com a comú.

RA3 (E03.2). Emprar recursos i estratègies per a l'anàlisi i la comprensió lectora.

RA4 (E03.3). Detectar informació i arguments d'interès personal en el treball d'altres agents.

RA5 (E04.9). Participar en les dinàmiques de l'aula i de treball de grup en els exercicis de reflexió i discussió.

RA6 (E04.10). Transformar les experiències pròpies en un problema comú i compartit.

RA7 (E05.1). Acotar, concretar i distingir conceptes, arguments i problemes.

RESULTATS D'APRENENTATGE TRANSVERSALS

T01.1. Construir posicionament i criteri propis tant a partir del seu treball com a partir del diàleg amb altres propostes o agents.

T01.2. Reconèixer les qualitats del treball dels altres com a font d'aprenentatge.

T03.1. Organitzar i gestionar de forma autònoma els temps en els processos d'aprenentatge i en el seu itinerari formatiu en el grau.

T03.2. Gestionar de forma eficient els recursos que estan implicats en els processos d'aprenentatge, tant els que li han estat facilitats com els que de forma autònoma adquireix.

T04.1. Revisar el seu procés de treball a partir de criteris tant pedagògics com d'originalitat.

T05.1. Organitzar les idees i transmetre-les amb eficiència i creativitat.

T05.2. Triar el mitjà adequat a cada situació comunicativa.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

T06.1. Distribuir els rols en un entorn col·lectiu de treball derivat d'un projecte segons habilitats i disciplines implicades.
T06.2. Treballar de forma horitzontal i creuada en entorns col·laboratius com a font de desenvolupament personal i grupal.

CONTINGUTS

L'assignatura s'organitza a partir de 2 blocs principals que s'articulen entre ells. A banda, altres continguts de tipus instrumental es realitzen a través del que anomenem "Eixos Transversals".

Bloc 1: ESTRANYAMENT

Es proposarà a l'alumnat tres formes d'estranyament per tal de qüestionar els esquemes heretats al voltant de les arts i els dissenys.

RA: 1, 4, 5, 6

Bloc 2: EL TREBALL DELS CONCEPTES: CONSTEL·LACIONS CONCEPTUALS EN EL CAMP DE LES ARTS I EL DISSENY

Què és un concepte? El treball dels conceptes com a clau de lectura i com a eina de recerca i crítica en el desenvolupament de propostes pròpies. Conceptes, arguments i idees. Formació, iteració, genealogia i crisi de conceptes en el camp de les arts i el disseny: anàlisi de casos.

RA: 4, 5, 6, 7

EIXOS TRANSVERSALS

Estratègies de lectura i escriptura com a eines d'anàlisi i expressió

Aproximació a les arts i el disseny des d'una perspectiva històrica, conceptual i situada.

RA: 2, 3, 4, 5, 6

METODOLOGIA

L'assoliment de les competències pròpies de l'assignatura implica fonamentalment tres eixos metodològics. D'una banda, l'exposició per part del professor de continguts i plantejaments oberts de problemes en relació a aquells (activitat dirigida). D'altra banda, en relació als problemes plantejats, la confrontació, per part dels alumnes, de continguts, criteris i eines conceptuals assolides; i això a través d'activitats formatives diverses: debat, anàlisi i interpretació de materials en grup, exposició i discussió d'exercicis realitzats, etc. (activitats supervisades). En tercer lloc, un eix metodològic orientat a una tasca de recerca i heurística (individual o en grup), a través d'activitats formatives que promouen la producció pròpia de textos, i en els quals es valorarà l'equilibri entre el rigor en l'aplicació dels aprenentatges assolits i la capacitat d'assajar i experimentar amb criteris propis (activitats autònomes i supervisades). La metodologia docent implica un procés d'avaluació continua, tant individual com de grup, dels processos, activitats i resultats que es van donant al llarg del semestre.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 150h

Hores activitats dirigides: 30h (20%)

Hores activitats supervisades: 30h (20%)

Hores aprenentatge autònom: 75h (50%)

Hores activitats d'avaluació: 15h (10%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències, casos d'estudi, visites o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: comprensió i aplicació dels recursos teòrics i conceptuals treballats; valoració, discussió crítica col·lectiva i exposició de propostes en relació a les qüestions treballades.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Descripció: en cadascun dels tres blocs, el/la docent iniciarà cada sessió amb una activitat dirigida per a la presentació i explicació dels continguts corresponents que posteriorment tindran desenvolupament en activitats supervisades i autònomes.

Resultats d'aprenentatge: RA1, RA3, RA7

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professor. Discussió i posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller.

Metodologia d'aprenentatge: contrastació (comparació, reflexió, crítica, valoració) en les formes i processos de treball i aplicació de recursos teòrics i conceptuals tractats en activitats compartides, amb seguiment i discussió, tant per part dels/les docents com per part del grup aula. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Descripció: activitats que, de forma individual o grupal, signifiquen una dinàmica d'aula que implica posar en joc els continguts tractats i la participació activa de tots/es els/les alumnes. Tant com les intervencions, es valora l'escolta i el retorn en relació a les intervencions o propostes dels/les companys/es, ja sigui en posades en comú, debats, comentari de materials diversos o presentacions d'exercicis.

Resultats d'aprenentatge: RA2, RA4, RA5, RA6.

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals y matèrics.

Descripció: exercicis de producció de textos segons les pautes metodològiques i de contingut marcades (blocs 1 i 2).

Exercicis d'observació, exploració i anàlisi (bloc 3). Lectura i treball de textos (blocs 1, 2 i 3).

Resultats d'aprenentatge: RA3, RA4, RA7.

Activitat d'avaluació

Lliurament i presentació d'exercicis per a l'avaluació de resultats parcials o finals.

Metodologia d'aprenentatge: reflexió i aplicació dels recursos assolits en exercicis de producció textual o presentació oral. Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis i resultats parcials o finals.

Descripció: l'avaluació de les competències i resultats d'aprenentatge es fa a partir del seguiment i valoració d'exercicis i activitats tant supervisades (seguiment de participació i intervencions, breus exercicis individuals o grupals d'aula) com autònomes (producció de textos).

Resultats d'aprenentatge: RA1, RA3, RA4, RA7

SISTEMA D'AVALUACIÓ

La nota final de l'assignatura no serà una mitjana aritmètica dels diversos exercicis, sinó que es tindrà en consideració l'evolució en l'aprenentatge de l'alumne/a. El contingut i criteris d'avaluació de cada exercici s'especificarà en l'enunciat corresponent.

SISTEMA D'AVALUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació continua a través del seguiment del procés d'aprenentatge. (45%)

Avaluació continua de l'exposició i/o realització d'exercicis i treballs. (45%)

Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives. (10%)

SISTEMA DE RECUPERACIÓ

1. La nota mínima mitjana de curs ha d'estar entre 4 i 4,99.
2. L'alumne/a ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues tercers parts de la qualificació total de l'assignatura.
3. L'assistència ha d'haver estat igual o superior al 70% de les hores lectives presencials.

ACTIVITATS D'AVUACIÓ I CRITERIS D'AVUACIÓ PARCIALS

Bloc 1: Producció textual: exercici de reflexió a partir dels continguts treballats al voltant de l'estranyament (30%).

- Expressió, estructura i qüestions formals.
- Comprensió i aplicació de l'experiència d'estranyament respecte al problema proposat.

Bloc 2: Elaboració de la constel·lació conceptual a partir d'estratègies de formalització visual i textual (40%)

- Ús d'arguments i conceptes de manera adient.
- Aplicació d'estratègies de formalització creativa.
- Establiment de relacions entre els continguts.
- Coherència en la proposta conceptual i expressiva.

Exercicis transversals: Exercicis de classe i de treball continu al llarg del curs (producció textual, lectura, anàlisi de casos) (30%)

- Compromís de l'alumnat amb el treball autònom propi.
- Assoliment de les competències d'escriptura, lectura i anàlisi.

Resultats d'aprenentatge: RA1, RA3, RA4, RA6, RA7

BIBLIOGRAFIA

A banda d'aquesta bibliografia bàsica, es proporcionarà una bibliografia més extensa (incloent articles i/o altres materials textuais) per tal de facilitar l'aprofundiment en els diversos continguts, ja sigui per al treball autònom o per al treball a l'aula. Durant el curs s'especificarà quines lectures (fragments, extractes o capítols) són obligatòries.

BERGER, J. *Modos de ver*. Barcelona: Gustavo Gili, 2000.

BONSIEPE, G., *Del objeto a la interfase*, Buenos Aires: Infinito, 1997.

SHINER, L., *La invención del arte*. Barcelona: Paidós, 2004.

TATARKIEWICZ, W., *Historia de seis ideas*. Madrid: Tecnos, 1987

WALZER, A. *La belleza. De la metafísica al spot*. Barcelona: Octaedro, 2009.

SENNET, R., *El Artesano*, Barcelona: Anagrama, 2009.

PLAZAOLA, J., *Introducción a la Estética. Historia, Teoría, Textos*. Bilbao: Univ. Deusto, 2007.

PROGRAMACIÓ

L'assignatura es desplega durant 18 setmanes, amb una sessió per setmana. Es combinaran sessions en gran grup, amb les tres docents a l'aula, amb sessions en subgrups. En les sessions, de manera transversal es treballaran aspectes instrumentals i metodològics com la lectura, l'escriptura, l'observació i anàlisi.

Sessió 1: SESSIÓ CONJUNTA D'INICI. Presentació de l'assignatura. Activitat d'aula.

Sessions 2-4 (Bloc 1): Estranyament genealògic + Eix transversal (instrumental-metodològic).

Sessions 5-7 (Bloc 1): Estranyament conceptual + Eix transversal (instrumental-metodològic).

Sessió 8: SESSIÓ CONJUNTA: síntesi del bloc 1 i presentació del bloc 2

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Sessions 9-11 (Bloc 2): Constel·lacions conceptuals: aproximació genealògica. La frontissa de la Modernitat.
Sessions 12-14 (Bloc 2): Constel·lacions conceptuals: aproximació conceptual. Bellesa, gust, estètica, mimesi, forma.

Sessió 15: SESSIÓ CONJUNTA: síntesi de bloc; acompanyament i tutorització de treballs.

Sessions 16-18: AVALUACIÓ, RECUPERACIÓ I TANCAMENT.

ADDENDA COVID-19

En previsió que el curs 2020-2021 sorgeixi alguna incidència arran d'un possible rebrot del COVID-19 i que, per tant, l'autoritat sanitària restringeixi la presencialitat en la docència, el desplegament d'aquesta assignatura té previst altres mecanismes i canals de docència per acomplir en la seva totalitat les competències que es detallen en aquesta Guia Docent, així com els resultats d'aprenentatge que siguin factibles en aquesta excepcional situació.

En concret, s'han establert alternatives per a les següents condicions:

–Alteració de la presència en espais concrets segons criteris acordats: ratio baixa (15-18 persones per espai) o distàncies socials de precaució sanitària.

–Aplicació d'elements d'aprenentatge en remot en casos que hi pugui haver confinament selectiu o parcial.

–En el pitjor cas, que seria el confinament total en alguna franja temporal, hi ha prevista la continuïtat de la docència en línia.

Per tal d'assolir aquestes competències i resultats d'aprenentatge, és necessari que l'alumne/a disposi d'una connexió a Internet estable i un ordinador per connectar-se. En cas que l'alumne/a presenti dificultats en aquest sentit, ho haurà de comunicar per tal de considerar el cas i trobar una solució.